

Baptiste Morizot: Manieren van levend zijn

Octavo € 29,50, 312 pagina's

'We moeten beseffen dat we levend zijn in een levende wereld'

interview

Baptiste Morizot | filosoof Om de verstoorde verhoudingen tussen mensen en andere levende wezens te verbeteren, pleit de Franse filosoof Baptiste Morizot voor diplomatie tussen soorten. Ook als het gaat om mogelijk gevaarlijke wezens, zoals de wolf.

4 januari 2026 om 15:00

Leestijd 3 minuten

Filosoof Baptiste Morizot volgde wolven in een Frans berggebied en probeerde met hen te communiceren. Nachtenlang observeerde hij met een team de interacties van wolven, schapen en honden en hij hielp mee met het revitaliseren van een rivier door beverachtige dammen aan te leggen.

Onlangs werd een tweede boek van hem in vertaling uitgebracht. In *Manieren van levend zijn* combineert Morizot (42), die verbonden is aan de Universiteit van Aix-Marseille, reportages over die ervaringen in het veld met diepgravende beschouwingen over mensen, andere dieren en hun omgeving.

Hoe belangrijk is dat buitenwerk voor jou?

„Ik denk dat het nu het belangrijkste aspect van mijn werk is. Als ik nu een onderwerp heb en geen terrein om dat te onderzoeken, dan moet ik dat zoeken. Ik ben bezig aan een boek over AI. Je kunt daar veel abstracte teksten over opstellen, maar daar ben ik niet in geïnteresseerd. Ik wil er in dialoog mee treden, zelfs in vreemde situaties. Zoals toen ik met mijn camper door een bos reed en de motor het begaf. Ik moest samenwerken met AI om de motor te repareren. Dan gebeurt er echt iets.”

Morizot is geschokt om te horen dat in Nederland een wolf een jongen heeft aangevallen. „Dat is tragisch. Het is de eerste keer dat ik dat hoor over een wolf die dat heeft gedaan in het recente verleden in Europa. In Frankrijk is een problematische wolf een wolf die vee aanvalt. We kunnen niet samenleven met een wolf die mensen aanvalt.”

Het doden van deze 'probleemwolf' valt volgens hem te verdedigen. Ook binnen de grenzen van de diplomatie tussen soorten waar hij voorstander van is. „Diplomatie gaat niet over moraal. Het is niet het idee om te zeggen dat alles leuk en aardig is en we iedereen kunnen liefhebben. Diplomatie is het veiligstellen van de verhouding op langere termijn.”

Wat bedoel je met de diplomatie tussen soorten?

„Het is een diplomatie waarin wederzijdse afhankelijkheid centraal staat. In de moderne wereld gaan we uit van diverse kampen: landen, partijen, stammen, die zichzelf definiëren op grond van hun interne identiteit. Maar in de ecologische wereld definieert ieder levend wezen zichzelf aan de hand van de verhouding met de rest van de levende wereld. We zijn een knooppunt van ecologische krachten die ons gevormd hebben. Een diplomaat is dan ook geen belangenbehartiger, maar een verdediger van de relatie tussen soorten, zelfs tussen soorten die elkaar bevechten.”

Wie zullen die diplomaten zijn? Activisten, filosofen, politici?

„Niet de filosofen, denk ik. In feite kan het iedereen zijn die geconfronteerd wordt met een conflict en daarin niet één kant kan kiezen zonder het gevoel te hebben verraad te plegen aan iets

belangrijks. Toen ik het boek hierover had geschreven [Les diplomats/Wild Diplomacy] zeiden veel mensen tegen me: je hebt beschreven wat ik doe.”

Er is geen menselijk gedrag dat niet op een of andere manier miljoenen jaren voorgeschiedenis heeft

Is diplomatie een vorm van educatie, bijvoorbeeld voor wolven?

„Nee, dat is het niet. Het is in zekere zin een utopie omdat ik de verhoudingen wil veranderen met dit soort dieren. De erfenis waarmee we leven is dat dit wilde beesten zijn en we ze moeten doden als er een probleem is. Het utopische zit in de poging een meer evenwichtige verhouding te ontwikkelen. Maar het is niet moralistisch, omdat de wereld chaotisch is en er geweld is. Ik had een bestseller kunnen schrijven door te beweren dat de wolven onze gelijken zijn. Maar ik geef geen cent om zo’n houding. Er is per slot van rekening ook een werkelijkheid.”

Laten we wat uitzoomen. Je lijkt een afkeer te hebben van het begrip natuur.

„Er zijn veel mensen, overal ter wereld, die het woord natuur niet nodig hebben. Het westerse begrip natuur is gebruikt om de omgeving te zien als een voorraadkast van grondstoffen voor menselijke consumptie en om een kapitalistische overvloed te creëren. Ik heb mezelf afgevraagd hoe we over de wereld en de ecologische crisis kunnen spreken zonder het woord natuur te gebruiken.”

Je hanteert het begrip ‘het levende’.

„Dat geeft aan dat je erin bent, in tegenstelling tot natuur waar mensen buiten staan. Als we onszelf zien als mensen die tegenover de natuur staan dan is dat een misverstand. Het levende maakt duidelijk dat we een gezamenlijk lot hebben, samen met de rest van het levende. Hierdoor verschuift het perspectief.

„Het tweede aspect is dat ‘het levende’ het hele avontuur van het leven op aarde omvat, sinds vier miljard jaar.”

De bomen hebben ons heus wel in de gaten

Volgens jou zijn moderne mensen ver verwijderd van het levende. Hoe zou die verhouding te herstellen zijn?

„We moeten beseffen dat we levend zijn in een levende wereld. Ons lichaam is in miljoenen jaren ontstaan, als zoogdier en als primate. Er is geen menselijk gedrag dat niet op een of andere manier miljoenen jaren voorgeschiedenis heeft. Dat ik mijn telefoon kan vasthouden met mijn duim en vingers, gaat terug naar primaten die zo een tak konden vastpakken.”

Dat is een lange voorgeschiedenis. Kun je die verbinden aan de huidige urgente crises rond klimaat en biodiversiteit?

„Dat was een grote kwestie voor mij. Een hoofdstuk in mijn boek over rivieren [Rendre l’eau à la terre] gaat daarover. Veel rivieren in Europa zijn kwetsbaar geworden voor droogte en overstromingen. We kunnen ze herstellen door terug te gaan naar miljoenen jaren oude praktijken, bijvoorbeeld door het aanleggen van dammen zoals bevers dat doen.

„In de landbouw is het hetzelfde. We hebben organismen in de bodem en bestuivende insecten vernietigd. Die vertegenwoordigen miljoenen jaren aan co-evolutie. Als die terugkeren, is de landbouw gezonder en veerkrachtiger. Als je oplossingen zoekt voor een wereld die kwetsbaar geworden is, kijk dan naar die ervaringen van miljoenen jaren lang omdat ze een kracht kunnen bieden om te herstellen en helen.”